

زمان توافقی

یکی از کلیدواژه‌هایی که در سالیان اخیر مورد استفاده بسیاری از سیاستمداران و دولت‌ها بوده است، «حکمرانی» است. مسلم است که ایران دچار بحران‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و ... است و برخی عوامل این بحران‌ها در حکمرانی می‌دانند چرا که در حوزه‌های مختلف چالش‌هایی به چشم می‌خورد که ناشی از مسئله حکمرانی است.

در عرصه اقتصادی، سال‌هایتمادی است که شسرکت‌های دولتی دچار زیان هستند و زبان آنها از طریق چاپ پول و ردیف‌های بودجه‌ای از جیب مردم برداشت می‌شود و بسیاری از کارشناسان آن را نتیجه مسائل مدیریتی و حاکمیتی می‌بینند زسرا مدیرانی که برای اداره بنگاه‌های اقتصادی انتخابی‌شوند، عملا افرادی ناکارآمد و غیرمتخصص هستند و بعداز چندسال مدیریت، پست قبلی خود را با زبان‌های جدیدی ترک می‌کنند و به پست‌های بعدی می‌روند تا زبان جدیدی بیافرینند. حتی خود دولت هم سال‌های سال است که درگیر ناترازی انرژی است و در چنددولت گذشته عملا جز گرآن کردن قیمت انرژی و کنترل مصرف از طریق قطع کردن آن و فشار به مصرف‌کننده کاری انجام‌نده‌است.

اما هر دولت جدیدی که سر کار می‌آید وعده اصلاح این حکمرانی را می‌دهد و در عمل نیز، تغییر حکمرانی خبری نیست و تنها نام مدیران و صاحبان صنایع است که دور‌های تغییر می‌کند.

اصلاح یکباره ناترازی‌ها نه‌امکان‌پذیر است و نه ضروری

سهراب دل‌انگیزان در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی»: **اولین اتفاقی که در حوزه حکمرانی لازم است بیافتد اینست که اقتصاد ابر اساس پاسخ‌ها، رویکردها و اهداف اقتصادی اداره کنیم و بیهینه اقتصادی را املاک قرار دهیم و آن افرادی بیهینه سیاسی هر حوزه بگری نکنیم اما چنین عزمی در دولت مشاهده نمی‌شود. بودجه‌امسال نیز می‌گوید هیچ عزمی برای تغییر حکمرانی وجود ندارد**

گزارش

فرشاد مومنی:

سیاست‌های تورم‌زا و ضد دولتی مندرج در لایحه بودجه ۱۴۰۴ را جدی بگیرید

اسد، اظهار کرد: گاه از بخش‌هایی از ساختار قدرت چیزهایی را می‌بینیم که نشان می‌دهد اینها قدر کشور و مردم را نمی‌دانند و منافع ملی را فدای منافع پست خود و ثروت و قدرت می‌کنند. اصل ماجرا و عنصر تعیین‌کننده شرایط داخلی ماست و در شرایط داخلی هیچ چیز به اندازه رابطه مردم و حکومت تعیین‌کننده نیست، اگر مردم احساس کنند که به آنها ظلم می‌شود هر جا که امکان داشته باشد سعی می‌کنند با ریاکاری و زدنی این رای زائل شده را جبران کنند، در صورتی‌ذات حکومت هستند، مقامات نمی‌توانند خود را تخطوا باشند و از مردم انتظار تقوا داشته باشند.

مومنی افزود: بیشترین بی‌احتیاطی‌ها در حکومت بشار اسد میدان دادن به جهش قیمت مایحتاج روزمره مردم بود، در ماه‌های پایانی حکومت بشار نزدیک ۹۰ درصد جمعیت به زیر خط فقر رسیده بودند، پس ماجرای سقوط بشار اسد فقط مسائل خارجی نبود، این پروژه از درون کلید خورده بود و حاصل جدایی مردم از حکومت بود و حاصل از انگیزه انداختن مردم در نقش داشتن در سرنوشتشان بود. تورم سرقمی به اضافه فساد سیستم و نابرابری‌ها و تحقیر و سرکوب مردم به این امر دامن زد.

گزارش

مالیاتی که نمی‌دهند:

برآوردها از فرار مالیاتی تا ۸۰۰ همت است

طی دو سه سال گذشته علیرغم افزایش ۲.۵ برابری مالیات وصولی کشور به بیش از ۸۰۰ همت، آمار برآوردی از فرار مالیاتی هم بارشد ۵۰ درصدی همراه بود، با این آمار برخی تحلیل‌ها به این اندازه ۱۰۰ درصد مالیات وصولی، عدم‌النفع مالیاتی داریم، باورپذیری می‌شود.

به گزارش تسنیم، معمولاً در خصوص آمارهای مربوط به فرار مالیاتی در کشور ما به طور دقیق اظهار نظر نمی‌شود و حتی در برخی موارد مسئولان به کنایه گفته‌اند که اگر از جزئیات آماری فرارهای مالیاتی خبر داشتیم با آنها بر خورد می‌کردیم، با این حال معمولاً آمارهای برآوردی هر ساله در این زمینه اعلام می‌شود. به طور مثال به گفته شاهین مستوفی رئیس مرکز بازرسی، مبارزه با فرار مالیاتی و پولشویی سازمان امور مالیاتی کشور، در سال ۱۴۰۲ ۱۲۸ هزار میلیارد تومان فرار مالیاتی در کشور داشتیم که سازمان امور مالیاتی حدود ۱۰ درصد آن را، یعنی ۱۴ هزار میلیارد تومان فرار مالیاتی را کشف و وصول کرده‌است.

«سهراب دل انگیزان» در گفت‌وگو با «توسعه ایرانی» و با هشدار درباره ریزش پشتوانه مردمی رئیس‌جمهور:

«شوک‌درمانی» از بیرون به دولت تحمیل می‌شود

کارشناسان درباره تغییر حکمرانی اقتصادی چیست؟

در همین راستا نیز وزیر اقتصاد دولت چهاردهم وعده تغییر حکمرانی اقتصادی داده‌است. عبدالناصر همتی در یادداشتی در شبکه اجتماعی ایکس نوشت: «روز گذشته به دعوت مجمع تشخیص مصلحت نظام، گزارش تحلیلی از وضعیت شاخص‌های کلان اقتصادی و عوامل مؤثر بر وضعیت جاری متغیرهای کلان اقتصادی برای اطلاع اعضای محترم مجمع ارائه کردم.»

وزیر اقتصاد خاطر نشان کرده‌است که مشکل اصلی اقتصاد ما، شیوه‌مدیریت و حکمرانی اقتصادی است. نمود حکمرانی در ناترازی، کسری بودجه‌های سالانه و تورم بالا و خودتأموم بخش است. وزیر اقتصاد خاطر نشان کرده‌است که اصلاح یکباره ناترازی‌ها نه امکان‌پذیر است و نه ضروری است. مشخص کردن ناترازی‌های عمده و اصلاح تدریجی آنها می‌تواند مسیر حرکت از یک تعادل دربرگیرنده رشد پایین و تورم بالا به یک تعادل بهتر را هموار کند. اولویت با اصلاح چند ناترازی جدی است که زمینه‌ساز بازگشت اقتصاد به مسیر تعادلی را فراهم خواهد کرد. این اصلاحات الزاماً قیمتی نمی‌تواند باشد.

همتی ادامه‌داده: اصلاح اقتصاد نیاز به زمان دارد. به جای تغییرات ناگهانی و شوک‌آور، باید به تدریج مشکلاتی مثل کسری بودجه، ناترازی‌ها و دخالت بیش از حد دولت در اقتصاد را حل کنیم. برای بهبود اقتصاد، علاوه بر حذف رانت‌ها، می‌بایست فضای کسب و کار را رقابتی و

بامهیود تعاملات بین‌المللی، انتظارات را مدیریت کرد و برای سرمایه‌گذاری جذاب کنیم. محور اصلی یادداشت همتی

ناترازی، ناترازی مدیریتی است. این ناترازی‌های دیگری می‌شود.

او ادامه داد: وقتی در بخش‌های اقتصادی، مثلاً یک پتروشیمی، عملاً یک فرد غیراقتصادی یا غیرمتخصص مدیرعامل باشد، قطعاً آن پتروشیمی درست اداره نمی‌شود و وقتی پتروشیمی درست اداره‌نشود، قاعدتاً دچار زیان‌های انباشته می‌شود و آن زیان‌ها وارد حوزه‌های دیگری می‌شود و ناترازی‌های دیگری ایجاد می‌کند.

این تحلیلگر مسائل اقتصادی با اشاره به اینکه مسئله اصلی تخصص است، درباره حکمرانی بد در بخش‌های اقتصادی، عنوان کرد: وقتی بانک را متخصصین بانکی اداره نکنند و شیوه اداره بانک‌ها به روش دیگری، فسارغ از حسوزه اداره اقتصادی بانک‌ها باشد؛ بانک‌ها مجبور می‌شوند به طرح‌های پوچ وام و به هر شیوه‌ای که دیگران صلاح می‌دانند اعتبار بدهند. این اعتبار را نیز از طریق مزاد بر داشت از بانک مرکزی جبران می‌کنند و به این قضیه، حکمرانی بد گفته می‌شود.

کارشناسان درباره تغییر حکمرانی اقتصادی چیست؟

اقتصادگردگان سیاست‌است
تیرانی، درباره نحوه تغییر حکمرانی اقتصادی ایران، با عنوان اینکه اقتصاد ایران گروگان سیاست است، اظهار کرد: اصل‌ترین اتفاق در حوزه حکمرانی اینست که اقتصاد از گروگان سیاست آزادشود.

سهراب دل‌انگیزان افزود: همه بندها و زنجیرهای اقتصاد به حوزه‌های تصمیم‌گیری غیراقتصادی متصل شده‌است و تقریباً جایی از اقتصاد نیست که زیرگردخالتمجموعه‌های غیراقتصادی نباشد.

او تصریح کرد: اولین اتفاقی که در حوزه حکمرانی لازم‌است بیفتد اینست که اقتصاد را بر اساس پاسخ‌ها، رویکردها و اهداف اقتصادی اداره کنیم و بیهینه اقتصادی را املاک قرار دهیم و آن افرادی بیهینه سیاسی و هر حوزه بگری نکنیم.

این استاد دانشگاه در پاسخ به اینکه «با چنین عزمی در دولت برای تغییر شیوه حکمرانی دیده می‌شود؟»، گفت: چنین عزمی در دولت مشاهده نمی‌شود و با بودجه‌ای هم که تدوین شد بیشتر می‌توان مطمئن شد زیرا بودجه‌امسال می‌گوید هیچ عزمی برای تغییر حکمرانی وجود ندارد.

ناترازی مدیریتی ریشه ناترازی‌های بعدی است دل‌انگیزان درباره اولویت‌های اصلاح ناترازی، بیان کرد: اولین

یک اقتصاددان: شوک‌درمانی را از بیرون دولت جوری به آن تحمیل می‌کنند که هم از نظر روانی و هم از نظر غیرروانی دولت متلاذر باره قیمت‌بنزین و نان دست به انتخاب‌های غلط بزند. اگر این اتفاق بیافتد، وجهه دولت از بین می‌رود و محبوبیت رئیس‌جمهور که حداقل بین رای‌دهندگان بود، از بین خواهد رفت

ظرفشویی هم اگر بخواهد فعالیت کند، باید در چنین سامانه‌ای همه گزینه‌هایش را اعلام کند و با دخالت سازمان بازرسی یا سایر سازمان‌ها، خرید و فروش کند و اجازه خرید و فروش بگیرد. او تصریح کرد که این نوع از اداره کردن، اصلا اداره نیست و مالکیتی برای کسی وجود ندارد و کسی مالک اموال خود نیست

باشوک‌درمانی محبوبیت دولت از بین می‌رود

دل‌انگیزان درباره اظهارات همتی مبنی بر اجتناب از شوک‌درمانی، مطرح کرد که مخالف شوک‌درمانی است و به اصلاحات تدریجی اعتقاد دارد.

او درباره اصلاحات تدریجی تأکید کرد: اصلاحات تدریجی نباید از پایین به بالا باشد، بلکه باید از بالا و پایین صورت گیرد، به‌ویژه اینکه شروع آن نیز از ناحیه مدیریت، باشد.

این اقتصاددان با عنوان اینکه دولت هم اعتقادی به شوک‌درمانی ندارد، درباره برخی زمینه‌های وجود شوک‌درمانی واقعی و هدف‌گذاری‌های حقیقی روی متغیرهای حقیقی می‌تواند از اصلی‌ترین ورودها باشد.

دل‌انگیزان با اضافه کرد: می‌دانیم که با حکمرانی خیلی از این مسائل تغییر می‌کند و اینها پارادایم‌های اولیه حکمرانی هستند، پارادایم‌های اولیه حکمرانی به این برمی‌گردد که اصلاحات‌ها به یک حکمرانی این باشد که اقتصاد را با مداخله اداره کنیم یا اجازه دهیم که بخش بازار با بخش‌های دیگر، بهتر تصمیم‌ربگیرند؟

او با اشاره به اینکه در هیچ‌جای اقتصاد ایران نیست که مداخله وجود نداشته باشد، گفت: تقریباً برای مردم بجز مقداری اموال خصوصی خود و کالاهای خصوصی که در بازارهای کوچک می‌توانند خرید و فروش کنند، مالکیتی وجود ندارد و حتی برای بازارهای خرید و فروشی که کارخانه‌ها هم دارند، در ۳ سال گذشته محدودیت‌هایی گذاشته شد.

این استاد دانشگاه درباره محدودیت صنایع بیان کرد: کارخانه‌ها باید در سائیتی موجودی کالا را اعلام و بعد قیمت ارائه‌ای کنند، حتی یک کارخانه معمولی مایع

نمی‌شود کشور را اداره کرد. این استاد دانشگاه ادامه داد: ماجرا وقتی تلخ‌تر می‌شود که رئیس‌جمهور می‌گوید من حاضرم برق نهد ریاست جمهوری قطع شه، برق تولید قطع نشود ما نمی‌خواهیم برق نهد ریاست جمهوری قطع شود به جای این حرف‌های احساسی مساله را زیر دره‌بین بگذارید و ببینید کجاها چه خطاهایی انجام شده که این شرایط حاصل شده‌است. این آمیزه‌ای از فساد، ناپایدی و ناکارآمدی است. یک کلمه ناترازی بگوییم و خود را راحت کنیم؟ ناترازی برای چرتکه انداختن است، مشکل باید ریشه‌یابی و راه نجات پیدا شود، نشانه‌هایی حاکی از مسلط کردن هر چه بیشتر چینی‌ها بر خود و سازی و نفت و گاز ایران شاهد هستیم چرا مشکلات خود را با نخبگان فکری در میان نمی‌گذاریم و برای ساخت مسکن هم از چینی‌ها کمک می‌گیریم و تحت عنوان تحریم بودن می‌گوییم چینی‌ها باید برای ماورز شگاه بسازند.

مومنی تأکید کرد: تورم را کنترل و بستر را برای خلق فرصت‌های شغلی مولد ایجاد کنید، تورم ریشه در سلطه مناسبات مالیاتی دارد، شما ببینید شوک‌درمانی در کشور چه می‌کند؟ بانک‌های خصوصی در کشور چه می‌کنند؟ هیچ عنصری در شدت بخشیدن به تورم در ایران به اندازه شوک‌درمانی و نقش آفرینی‌های مخرب بانک‌های خصوصی تأثیر نداشته‌است و آثار و هزینه‌های کوتاه‌مدت و بلندمدت سهیل انگاری در برابر تورم غیر قابل وصف‌است و در این شرایط عنصر آرامش‌بخش و امیدوارکننده این است که اینها همه در تسخیر علم قرار داد.

کتمان مالیاتی لحاظ شده‌است. کتمان مالیاتی مربوط به زمانی است که مالیات در آمد به دولت اظهار می‌شود اما از طرق مختلف درآمد واقعی کمتر گزارش میشود. همچنین در این سناریو بوحث معافیت‌های رسمی و غیر رسمی نیز گنجانده شده‌است. امروز بسیاری از کارشناسان بر حذف این معافیتها و یاسامان دهی آنها تأکید می‌کنند.

نکنه جالب توجه اینکه نسبت درآمدهای مالیاتی به تولید ناخالص داخلی کشور بین ۶ تا ۹ درصد است. در صورتی که عدم‌النفع مالیاتی را بجزگزین مفهوم خاص فرار مالیاتی لحاظ کنیم، میتوان نتیجه گرفت که نسبت عدم‌النفع مالیاتی به تولید ناخالص داخلی حداقل ۷ درصد است.

گفتی است، در حال حاضر و با توجه به اظهارات وزیر اقتصاد به نظر می‌رسد که دولت قصد دارد در حوزه مالیات صرفاً بر تکمیل اجرای قانون پایه‌های فروشگاهی و سامانه مودیان و

گسترش دامنه اجرایی آن متمرکز باشد. البته که خود این اقدام چالشی‌های زیادی همراه است چرا که حجم گسترده‌ای از داده‌ها جمع‌آوری خواهند شد که نیازمند داده کاوی است. ضمن اینکه تکمیل این قانون تنها به سازمان امور مالیاتی محدود نیست و باید همه دستگاه‌ها و سامانه‌ها به‌ویژه سامانه جامع تجارت در تعامل با سامانه مودیان قرار بگیرند چرا که در غیر این صورت فعالان

خبر اقتصادی

بازماندگی بازار ارز توافق:

نرخ دلار نیما از امروز حذف شد
بنا بر اعلام بانک مرکزی، بازماندگی بازار ارز معاملات تجاری، از روز شنبه ۲۴ آذر، صادرکنندگان در سامانه نیما می‌توانند با نرخ توافقی معاملات خود را انجام دهند.

این تصمیم به معنی حذف نرخ ارز نیمایی از شنبه هفت، به گزارش تسنیم، طبق اعلام بازار گانان نرخ‌های خرید و فروش در این بازار حدود ۶۲ تا ۶۳ هزار تومان است. به‌نظر بازارگانان واردکننده، به‌دلیل کنشش‌های قیمتی بازار، امکان خرید ارز به‌نرخ‌های بیش از نرخ‌های مذکور وجود ندارد، چرا که با توجه به قیمت تمام‌شده اگر بیش از این اقدام به خرید کنند، نمی‌توانند کالای خود را بفروش برسانند.

بانهامد شبکه پولشویی انجام شد:

پیگرد قضایی ۱۰ متهم از جمله ۲ عضو شورای شهر جیرفت

رئیس کل دادگستری استان کرمان از انهدام یک شبکه، شاره تشاء و پولشویی در جنوب استان کرمان خبر داد و گفت: به‌همت دادستانی جیرفت و سربازان گمنام امام

زمان در اداره کل اطلاعات استان کرمان، تاکنون ۱۰ نفر از اعضای این باند در جیرفت شناسایی و تحت پیگرد قضایی قرار گرفته‌اند. به‌گزارش ایلنا، ابراهیم حمیدی افزود: در حال حاضر سرپرست واحد املاک شهره‌داری جیرفت به همراه دو نفر دیگر از اعضای این باند در بازداشت به‌سرمی‌برند و دو نفر از اعضای شورای شهر جیرفت نیز به اتهام اخذ رشوه و پولشویی تحت تعقیب قضایی قرار گرفته‌اند.

یک کارشناس بازار ارز:

قیمت دلار تا پایان سال به ۸۰ هزار تومان می‌رسد
یک کارشناس بازار ارز عنوان کرد: قیمت دلار تا پایان سال جاری و ابتدای سال ۱۴۰۴، نباید کمتر از ۸۰ هزار تومان باشد. اگر این روند ترمی ادامه پیدا کند، تا نیمه سال آینده قیمت دلار می‌تواند به ۱۰۰ هزار تومان هم برسد. به‌گزارش اقتصاد ۲۴، اصغر سمعی تأکید کرد: مسئله تلاطم و روند افزایشی دو مسئله جدا هستند. تلاطم قابل جلوگیری است و بانک مرکزی با تزییقات مثبت و منفی می‌تواند جلوی تلاطم را بگیرد ولی روند افزایش قیمت‌ها را دلیلش به همان کاهش ارزش پول ملی بازمی‌گردد. تا زمانی که تورم بالای ۴۰ درصد را داریم، روند کاهش ارزش پول ملی ادامه خواهد داشت.

معاون هماهنگی توزیع شرکت توانیر:

سوخت نا کافی نیروگاه‌ها دلیل بازگشت خاموشی هاست
معاون هماهنگی توزیع شرکت توانیر گفت: عدم تحویل سوخت کافی به نیروگاه‌ها عامل محدودیت در تأمین برق شده‌است. به‌گزارش ایلنا، محسن ذبیحی اعلام کرد: اطلاع‌رسانی اعمال محدودیت مشترکین خانگی از طریق شناسه قبض در نرم افزار برق من و یاسایت شرکت‌های توزیع نیروی برق سراسر کشور برای مشترکان قابل دسترسی و مشاهده خواهد بود.

معاون نظارت بانک مرکزی:

کفایت سرما به ۱۹ بانک زیر ۸ درصد است
معاون نظارت بانک مرکزی اظهار کرد: در حال حاضر نسبت کفایت سسر مایه ۱۹ بانک زیر ۸ درصد است و تاکنون ۱۲ بانک از این تعداد برنامه خود را به بانک مرکزی ارائه کرده‌اند. پس از بررسی‌های بانک مرکزی برنامه برخی به بانک‌ها ابلاغ شده و برخی دیگر در دست تهیه اقدام‌است. به‌گزارش تسنیم، فرشاد محمدپور توضیح داد: در حال حاضر از مجموع ۲۹ بانک و موسسه اعتباری، ۱۰ بانک دارای نسبت کفایت سرما یه بالای ۸ درصد و دارای استانداردهای مطلوب هستند، ۱۰ بانک‌داری نسبت کفایت سرما یه مثبت و بالای ۸ درصد اما زیر ۸ درصد قرار دارند و ۹ بانک نیز نسبت کفایت سرما یه‌شان منفی است.

رئیس اتاق بازرگانی ایران:

برای افزایش سهم ایران از تجارت جهانی به FATF نیاز داریم

رئیس اتاق بازرگانی ایران درباره ضرورت خروج از لیست سیاه FATF گفت: این موضوع برای اقتصاد و رشد اقتصادی مساله بسیار مهمی است و ورود ایران به حوزه FATF می‌تواند در مسائل اقتصادی کمک‌کننده باشد و از تبعات مهابد این افزایش دهد. به‌گزارش ایلنا، صندحسن‌زاده با اشاره به احتمال خروج موضوع FATF از مجمع تشخیص مصلحت: افزود: موضوع FATF در مجمع تشخیص مصلحت بررسی می‌شود اما معتقدیم که قبلاً این موضوع چندبار مطرح و بررسی شده و نیاز کشور این است که موضوع FATF با هماهنگی تمام تصمیم‌گیران و مسئولان کشور حل شود تا کشور بتواند سهم بیشتری از بازارهای جهانی داشته باشد و مابرای توسعه ارتباطات تجاری جهانی به FATF نیاز داریم.

وزیر صمت عنوان کرد:

نروم حذف محدودیت‌های ترفه‌ای ایران و تکیه

وزیر صمت، ظرفیت همکاری تجاری تهران- آنکارا را فراتر از وضعیت موجود دانست و نقشه راه تجارت میان دو کشور، احیای تجارت تریجند و حذف محدودیت‌های تعرفه‌ای را مقدمه افزایش مبادلات اعلام کرد. به‌گزارش خبیرگزاری مهر، محمدتابک در ملاقات با عمر ولات، وزیر تجارت ترکیه، به‌وبیت همسر اظهار کرد: با افزایش میزان تجارت، اجرای برنامه‌های تسهیل‌کننده بازرگانی سرعت می‌گیرد و نقشه راهی که با سازمان توسعه تجارت مورد توافق قرار گرفته‌است در پیشرفت اجرایی و توسعه روابط را قابل توجه خواهد داشت.